

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

26 12 2016

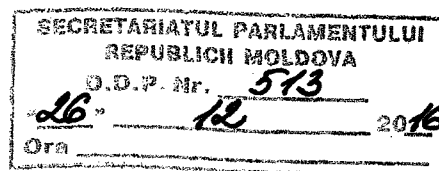
AZ nr. 36

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 1260-XV din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură.

Anexă:

1. Proiectul de lege;
2. Nota informativă.

Deputați în Parlament:

Constantin Iutu
Cosoi Petru
Nae Simion
V. Bolea
Dolintă
Petrovici C.
Creangă
Vasile Bolea
Dolintă

LEGE
pentru modificarea și completarea legii nr. 1260-XV din 19 iulie 2002 cu
privire la avocatură

Parlamentul adoptă prezenta lege organică

Art. I – Legea nr. 1260-XV din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 159, art. 582), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 11 va fi expus în următoarea redacție:

„Articolul 11. Activități incompatibile cu profesia de avocat

(1) Profesia de avocat este incompatibilă cu:

- a) oricare funcție publică sau de demnitate publică retribuită, dacă prin legea specială nu este prevăzut altfel;
- b) activitatea de notar;
- c) activitatea de executor judecătoresc.

(2) Incompatibilitățile prevăzute la alin.(1) se răsfrâng doar asupra persoanelor care exercită profesia de avocat.

(3) Prin derogare de la prevederile alin.(1), profesia de avocat este compatibilă:

- a) cu exercitarea activității științifice, didactice, sportive și de creație;
- b) cu exercitarea activităților sau funcțiilor remunerate în cadrul consiliilor de administrație ale persoanelor juridice de drept privat sau public;
- c) cu calitatea de mediator, traducător/interpret autorizat, arbitru al judecății arbitrale (arbitrajului), administrator/lichidator autorizat, mandatar autorizat în proprietatea intelectuală, membru ales în organele de autoadministrare ale avocaților, membru nepermanent al Comisiei Electorale Centrale, precum și cu calitatea de consilier în consiliul local de nivelul I și II.

(4) Nu se admite acordarea de către avocat a asistenței juridice de reprezentare inerente profesiei de avocat în alt temei decât în baza contractului de asistență juridică înregistrat la cabinetul avocatului sau la biroul asociat de avocați. Excepție fac cazurile de reprezentare a intereselor soțului/soției și ale rudelor pînă la gradul al patrulea inclusiv.”

3. La art. 10 alin. (2), ultima propoziție va avea următorul cuprins: „De aceleași drepturi și în aceleași condiții beneficiază și persoanele care, dețin sau au deținut funcția de deputat și care au cel puțin 10 ani vechime de activitate în domeniul dreptului.”

Art. II – (1) Guvernul, în termen de 2 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va propune aducerea actelor legislative în conformitate cu prezenta lege

(2) Uniunea Avocaților, în termen de 2 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale în concordanță cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea legii cu privire la avocatură

Temeiul. Prezentul proiect de lege este elaborat și prezentat în temeiul art.73 din Constituție și art.47 din Legea nr.797/1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, acte care stabilesc *dreptul de inițiativă legislativă a Deputatului*. La fel, proiectul este elaborat în conformitate cu Legea nr.780/2001 privind actele legislative.

Locul actului în sistemul legislației. Având în vedere conținutul prezentului proiect și specificul de reglementare a relațiilor social-economice vizate, acesta se încadrează în categoria *actelor legislative organice*.

Condițiile ce au impus elaborarea actului, au luat drept bază și țin cont de faptul că noile realități economice și sociale reclamă *extinderea serviciilor pe care avocații le prestează pentru clienții lor*. Totodată, se remarcă că avocații din ziua de astăzi trebuie să răspundă nevoilor din ce în ce mai diversificate ale clienților și în același timp resimt necesitatea de a-și păstra identitatea profesională în noile tendințe economice.

În acest context, este de menționat că avocații sunt în situația în care trebuie să-și analizeze, evalueze și să-și valorifice oportunitățile profesionale într-un context marcat de schimbări importante în exercițiul profesiei, respectiv, se observă și se atestă o dinamică clară pe plan internațional și național de extindere a interpretării principiilor fundamentale ale profesiei de avocat la contextul specific al tendințelor de exercitare a activității lor și în cadrul altor profesii compatibile cu cea de avocat.

La fel, se subliniază că relațiile economice și sociale au o dezvoltare continuă și rapidă prin prisma modalităților alternative de soluționare a litigiilor pe care se pune un accent tot mai mare, iar tendințele de extindere a activităților avocaților prin calificare în alte profesii compatibile cu cea de avocat sunt tot mai pronunțate. Astfel, se impune necesitatea extinderii interpretării standardelor fundamentale ale profesiei de avocat în cadrul altor profesii compatibile cu cea de avocat.

Plus la aceasta, este important de menționat că proiectul de lege are drept scop și înlăturarea lacunelor legislative în privința incompatibilităților profesiei de avocat, modificarea normelor susceptibile de interpretări duble, precum și ajustarea acestora la noile relații sociale și la evoluțiile progresului tehnico-științific.

Principalele prevederi ale proiectului.

- Proiectul de lege urmărește, în primul rând, completarea condițiilor speciale de accedere în profesia de avocat. Astfel, vor fi scutite de susținerea examenului de calificare, persoanele care dețin sau au deținut funcția de deputat și au cel puțin 10 ani vechime de activitate în domeniul dreptului;

În al doilea rând, soluțiile legislative propuse prin prezentul proiect stabilesc în mod clar *activitățile incompatibile cu profesia de avocat*, precum și prevăd înlăturarea lacunelor legislative și a interpretărilor multiple, prin *extinderea listei activităților compatibile cu profesia de avocat*, și anume: a) exercitarea funcțiilor legate de activitatea științifică, didactică, sportivă și de creație; b) exercitarea activităților sau funcțiilor remunerate în cadrul consiliilor de administrație ale

persoanelor juridice de drept privat sau public; c) cu calitatea de mediator, traducător/interpret autorizat, arbitru al judecății arbitrale (arbitrajului), administrator/lichidator autorizat, mandatar autorizat în proprietatea intelectuală, membru ales în organele de autoadministrare ale avocaților, membru nepermanent al CEC, precum și cu calitatea de consilier în consiliul local de nivelul I și II.

Argumentele de bază și scopul promovării proiectului.

Este indubitabil faptul că, avocatura este o profesie liberală, care a fost instituită în vederea garantării și asigurării *dreptului la apărare*. Respectiv, toate interdicțiile și incompatibilitățile legale pentru avocat, trebuie să țină cont anume de caracterul liberal al acestei profesii, precum și de influențele reciproce cu alte profesii exercitate de către avocat.

Avocatul trebuie să fie și să rămână independent atât în cadrul conlucrărilor interprofesionale pentru furnizarea de servicii profesionale integrate, cât și în activitățile desfășurate în profesii compatibile cu profesia de avocat. Aceasta înseamnă că el trebuie să fie liber în sens intelectual și economic, astfel încât să ofere clienților soluții neinfluențate de interesele grupării interprofesionale sau ale altor profesioniști din cadrul altor servicii juridice sau conexe.

În orice alt domeniu de activitate și în toate statele civilizate din lume, *experiența* este atu-ul cel mai de preț al unui candidat la orice post sau poziție. În domeniul juridic, cu atât mai mult, aceasta trebuie să joace un rol important și determinant, deoarece responsabilitățile asumate de un avocat sunt considerabile în orice cauză și situație.

Cu titlu de exemplu, putem invoca practica Germaniei, și anume „*Referendariat-ul*” care în esență sa, nu este axat în principal pe formarea / evaluarea formalizată pentru a deveni avocat, ci are drept obiectiv mai mult o *pregătire practică* pentru a deveni judecător, procuror sau avocat. „Referendariat-ul” german este, prin urmare, un curs de formare post-universitar obligatoriu pentru a accede la oricare dintre aceste profesii și mai puțin un examen de calificare.

Altfel spus, în corespundere cu standardele germane, proiectul de lege are drept idee de bază și pune accent pe partea *practică și pe experiența* persoanelor în cauză și nu pe birocratizarea procedurilor de obținere a licenței de avocat.

Autorii proiectului, ținând cont de principiile care fundamentează profesia de avocat, au identificat sferele de riscuri și incompatibilități într-un mod echilibrat, pentru a nu știrbi esența avocaturii. La fel, poziția și dorința Uniunii Avocaților (doleanță care poate fi înțeleasă dar nu numai decît și acceptată) de a birocratiza procedura de accedare în profesia de avocat nu poate constitui un temei obiectiv și suficient pentru neacceptarea modificărilor și completărilor propuse.

Totodată, semnalăm că redacția actuală a art.10 alin.(2) din Legea 1260/2002 cu privire la avocatură, nu contravine principiilor esențiale ale exercitării profesiei de avocat – *Pregătirea juridică, formarea și admiterea în profesia de avocat*, principiu statuat prin Recomandarea nr.(2000)21 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind *libertatea de a exercita profesia de avocat*.

Se subliniază că, la elaborarea proiectului s-a ținut cont și de concluziile / recomandările Studiului¹ privind funcționarea profesiei de avocat în Republica Moldova, elaborat de către Ministerul Justiției și întocmit în cadrul realizării acțiunii

¹ http://www.justice.gov.md/public/files/file/Directia%20notariat%20si%20avocatura/Studiu_functionarea_profesiei_de_avocat-04-07-2013.pdf

3.2.1.(1) din Planul de Acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016.

Astfel, la pag.6 din Studiul nominalizat, Ministerul Justiției conchide că: „*Deși avocatura este o profesie liberală, după admiterea în profesie avocații nu pot exercita alte funcții retribuite, cu excepția celor legate de activitatea didactică și științifică și cea de arbitru. De asemenea, avocatul nu poate fi întreprinzător (art. 11 alin. (1) al Legii). Scopul acestor interdicții este greu de explicat. În multe țări europene astfel de interdicții nu se regăsesc.*”

La fel, la elaborarea proiectului s-a luat în considerare și concluziile Studiului privind criteriile de accesare în profesia de avocat, în cadrul căruia sunt analizate atât standardele europene (practica și legislația), cât și anumite practice internaționale (Statele Unite ale Americii).

Astfel, potrivit Studiului în cauză, s-au atestat activitățile care deja sunt compatibile cu profesia de avocat, după cum urmează:

- activități și funcții didactice în instituțiile de învățământ;
- activitatea literară și publicistică;
- activitatea de arbitru în judecată arbitrală (art.11 alin.(1) al Legii cu privire la avocatură);
- activitatea de mediator (art. art.5 alin.(4), art.15 alin.(5), art.36 al Legii cu privire la mediere nr.134/2007);
- activitatea de mandatar autorizat în proprietate intelectuală (art.5 din Regulamentul privind activitatea mandatarilor autorizați în proprietatea intelectuală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.541 / 2011);
- asociat sau acționar la societățile comerciale cu răspundere limitată sau la cele pe acțiuni, cu condiția că nu va cumula și calitatea de administrator sau membru al organelor executive din cadrul acestor societăți comerciale, pe motiv că asociații sau acționarii din cadrul societăților comerciale nu desfășoară nemijlocit activitate de întreprinzător;
- comanditar în cadrul societăților în comandită (art.136 al Codului Civil);
- administrator/lichidator în procedura de insolvență (conform art.68 alin.(3) al Legii insolvenței nr.149 / 2012);
- alte activități neremunerate (de ex., membru în organele de conducere ale societăților necomerciale).

La fel, având în vedere dezvoltarea și evoluția dreptului pe plan internațional, se atestă că actualmente profesia de avocat necesită indubitabil și cunoașterea limbilor de circulație internațională. Astfel, în condițiile în care terminologia juridică este una specifică iar unii avocați cunosc limbile străine la nivelul practicienilor-specialiști, este binevenit ca avocații să poată practica și activități de traducător/interpret autorizat, cu atât mai mult că Legea nr.264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, stabilește că dreptul de a exercita activitatea de interpret și/sau traducător îl are orice persoană care deține autorizație eliberată în condițiile legii.

În context, este de remarcat că legislația unor state europene, precum România, Belgia ș.a., permite ca avocatul să exercite și activități de traducător autorizat sau chiar să aibă calitatea de deputat sau senator, precum și consilier în consiliile locale. În Republica Moldova, din păcate aceste activități sunt incompatibile cu profesia de

avocat, pe cale de consecință prin prezentul proiect de lege se propune ajustarea reglementărilor naționale la practica statelor din Uniunea Europeană.

Cu referire la obiectul proiectului de lege, se menționează că în țările Uniunii Europene, normele legale ce reglementează activitățile compatibile cu exercitarea profesiei de avocat nu sunt așa de restrictive ca în legislația Republicii Moldova. Astfel, cu titlu de exemplu vom invoca Legea României nr.51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, care la art.16 stabilește că:

„Exercitarea profesiei de avocat este compatibilă cu:

a) calitatea de deputat sau senator, consilier în consiliile locale sau județene;

b) activități și funcții didactice în învățământul juridic superior;

c) activitatea literară și publicistică;

d) calitatea de arbitru, mediator, conciliator sau negociator, consilier fiscal, consilier în proprietate intelectuală, consilier în proprietate industrială, traducător autorizat, administrator sau lichidator în cadrul procedurilor de reorganizare și lichidare judiciară, în condițiile legii.”

Plus la aceasta, din punctul nostru de vedere este absolut firesc ca activitatea de avocat să fie compatibilă, pe lângă activitatea științifică / didactică, și cu activitățile din domeniul sportului și creației, or în viața cotidiană se întâlnesc deseori cazuri când un avocat de succes este totodată și un sportiv de performanță sau un veritabil om de creație.

Se reține că, în cazul avocaturii, starea de incompatibilitate nu intervine prin simplul fapt al ocupării simultane a două funcții, ci, în cazul acestei profesii, relevantă în stabilirea stării de incompatibilitate este exercitarea simultană și efectivă a acelor funcții/atribuții.

Nu în ultimul rând, este necesar să luăm în considerare și principiile ce rezultă din jurisprudența CEDO. Astfel, în cauza Mateescu v. România (CEDO, nr.1944/10 din 14.01.2014), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că interzicerea unui medic de a practica simultan și profesia de avocat, invocând necesitatea asigurării independenței avocatului, reprezintă o restrângere care nu servește unui interes public și, în orice caz, nu era nici necesară într-o societate democratică, nici proporțională.

Ce ține de clarificarea categoriilor de persoane care au dreptul de a obține licența de avocat fără a susține examenele de calificare, completarea la alineatul (2) din art. 10 a venit ca o necesitate luând act nu doar experiența altor state, conform exemplelor arătate mai sus ci și din practica aplicării acestor norme.

Indubitabil, persoanele licențiate în drept, cu experiență de cel puțin 10 ani în domeniul dreptului, care au creat norme de drept și au avut calitatea de legiuitor au o experiență bogată în domeniul jurisprudenței, au pregătire profesională necesară de a exercita profesia de avocat, în special în domeniile de specializare îngustă conform profilului de activitate profesională anterioară.

Este vorba de un număr relativ mic de astfel de persoane dar care urmează a fi încurajate să-și valorifice experiența și expertiza acumulată de-a lungul anilor pentru apărarea drepturilor și intereselor cetățenilor, fără a fi nevoite să înceapă de la zero prin efectuarea stagiului profesional și susținerea examenului de calificare. Astfel, va fi fortificat și principiul liberului acces la justiție.

Propunerile de la art. 21 alin. (3) sunt necesare în vederea eliminării contradicțiilor și aducerii în concordanță cu prevederile de la art. 22 alin. (2).

Efectul social, economic și de altă natură a proiectului. După adoptarea proiectului și implementarea modificărilor și completărilor se preconizează un impact social și economic pozitiv, după cum urmează:

(i) Efectul *social-juridic* al implementării proiectului constă în dezvoltarea modalităților alternative de soluționare a litigiilor și a colaborării interprofesionale a avocaților cu profesioniști din alte domenii juridice și chiar nejuridice;

(ii) Efectul *social-economic* prin extinderea activității profesionale a avocaților și calificarea în profesii conexe compatibile cu profesia de avocat și participarea la exercițiul acestora;

(iii) Efectul mixt: *socio-economic-juridic*, prin evoluția de interprofesionalitate a serviciilor profesiilor juridice și conexe pentru a oferi clienților soluții integrate, eficiente, adecvate și optime.

Fundamentarea economico-financiară a proiectului. Implementarea proiectului de lege în cauză, nu va atrage cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat.

Suplimentar, se menționează că prin prisma aspectului promovării sau prejudicierii intereselor de grup ori individuale, prin proiectul propus, nu se promovează eventuale beneficii ale unui grup de persoane (avocați) necorelate interesului public general – servicii juridice calificate acordate cetățenilor. Or, prin normele propuse se propune ca persoanelor care deja dețin pregătirea necesară, experiența și calificarea profesională, să fie scutite de procedurile birocratice și cerințele excesive de accesare în avocatură.

La fel se subliniază că, soluțiile propuse nu sunt incompatibile și nu sunt în contradicție cu standardele naționale și internaționale anticorupție, și nu sunt identificate conflicte ale normelor de drept capabile să genereze elemente de coruptibilitate.

Finalmente, se reține că scopul urmărit de autorii-deputați este acela de a crea o independență efectivă a avocaților în exercitarea profesiei lor, prin evitarea existenței unor influențe de natură să creeze suspiciuni referitoare la desfășurarea corectă a actului de justiție, ceea ce reprezintă în opinia noastră un scop legitim.

Deputați în Parlament

